

﴿وَأَنبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ، مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ﴾

"Adabbiin isinitti dhufuun dura gara Gooftaa keessanii deebi'aa, Isaafis harka kennaa (ajajama). Sana booda hin tumsamtanu."

ቅድሚት ለእግዚአብሔር ስለሚመለስበት ሰዓት ለመግባቱ ስለሚገባ (በመገንጠል) ተመሳሳይ ለርእሳዎቻችን።

"Sana booda hin tumsamtanu." Kana jechuun osoo isin gara Rabbii hin deebi'inii fi Isaaf hin ajajamiin adabbiin yoo isinitti dhufee, kan isin gargaaru fi adabbii kana irraa isin baraaru hin jiru.

Suuratu Az-Zumar 39:54

Adabbiin Dura Gara Gooftaa Keessanii Deebiâ€™™aa

Description

TAFSIIRA SUURATU AZ-ZUMAR-KUTAA 17

Kutaa kana keessatti seerota Rabbii oltaâ€™™aa keessaa seera tokko ni baranna. Innis, namni adabbiin Rabbii buâ€™™uun dura badii irraa buqqaâ€™™uun gara Isaatti deebiâ€™™ee fi Isaaf ajajame, adabbii jalaa ni baha. Namni didee badii isaa itti fufe immoo adabbiin yommuu dhufu, nama isa gargaaree adabbii jalaa isa baasu hin argatu. Keeyyattoonni (aayaatni) armaan gadi dhugaa kana ifa godhu:

وَأَنبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ، مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ

• Adabbiin isinitti dhufuun dura gara Gooftaa keessanii deebiâ€™™aa, Isaafis harka kennaa. Sana booda hin tumsamtanu. • Suuratu Az-Zumar 39:54

• Adabbiin isinitti dhufuun dura gara Gooftaa keessanii deebiâ€™™aa, • Kana jechuun yaa namoota! addunyaa keessatti adabbiin isinitti buâ€™™uun dura shirkii fi badii irraa buqqaâ€™™uun gara Gooftaa isin uumee fi isin qananiisutti deebiâ€™™aa. Isarraa fagaachu irraa gara Isatti dhiyaachuutti deebiâ€™™aa. • Isaafis harka kennaa. • Kana jechuun hojii qulqulleessuun Gooftaa keessaniif masakamaa, gadi jedhaa, ajajamaa. Al-Inaabah (deebiâ€™™uun) kuni qalbiin taâ€™™a. Harka kennuun immoo qaamoleen taâ€™™an. [1] Namni jalqaba qalbiin gara Rabbii deebiâ€™™a. Kaafira yoo taâ€™™e qalbiin amanuun isarra jira. Ergasii hojii isarraa eeggamu hojjachuun Rabbiif ajajama. Kan akka salaata, soomaa fi kkf hojjachuu. Kanniin lamaan (hojii qalbii fi qaamaa) keessatti ikhlaasni barbaachisaadha.

• Sana booda hin tumsamtanu. • Kana jechuun osoo isin gara Rabbii hin deebiâ€™™inii fi Isaaf hin ajajamiin adabbiin yoo isinitti dhufe, kan isin gargaaru fi adabbii kana irraa isin baraaru hin jiru. [2] Sababni isaas, namoonni sababa badii isaanitiin adabbiin Rabbiin irraa yoo isaanitti dhufe, kan isaan irraa deebisu hin jiru. Qurâ€™™aana keessatti, • Yeroo Rabbiin namootatti hamtuu fedhe, isaaf deebisaan

hin jiru. Isaan ala tiiksaan isaaniif hin jiru.• (Suuratu Ar-RaTMad 13:11) Kana jechuun adabbii, rakkoo fi wanta isaan jibban yoo isaan irratti buusu fedhe, eenyullee deebisu hin dandaTMu. • **Isaan ala tiiksaan isaaniif hin jiru.**• Rabbiin ala wanta badaa isaan jibban irraa kan isaan eegu fi waan gaarii isaan jaallatan kan isaaniif fidu hin jiru. Kanaafu, badii hojjachuu itti fufuu irraa of haa qusatan.[3]

وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾

• **Osoo isin hin beekin tasa adabbiin isinitti dhufuun dura irra gaarii waan Gooftaa keessan irraa gara keessanitti buTMe hordofaa.**• Suuratu Az-Zumar 39:55

Yaa namoota! Osoo isin hin beekin tasa adabbiin isinitti dhufuun dura wanta hundarra gaarii Gooftaa keessan irraa gara keessanitti buTMe hordofaa. Wanti hundarra gaarii taTMe kuni QurTMaana. Wanti isa keessa jiru hundi gaariidha. Akkaataan QurTMaana kana itti hordofan immoo: Wanta Gooftaan keessan QurTMaana keessatti ajaje hojjachuu fi wanta dhoowwe irraa fagaachudha.[4]

Gaabbuun dura gara Gooftaa keessanii osoo deebitanii?

أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَحْسَرْتِي عَلَى مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ
سَّخِرِينَ ﴿٥٦﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ
لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

• **Lubbuun [takka] • Gama Rabbiitiin wanta hanqiseef yaa gaabbi kiyya! Dhugumatti, ani warra qishnan irraa ture.**• akka hin jenneef. Yookiin • **Osoo Rabbiin na qajeelchee, silaa muttaqoota irraa nan taTMaa ture**• [akka hin] jenneef. Yookiin yommuu adabbii argitu, • **Osoo carraa [gara addunyaatti deebiTMuu] tokko qabaadhee toltuu hojjattoota keessaa taTMee maal qabaa!**• [akka hin] jenneef [gara Gooftaa keessanii deebiTMaa, Isaaf ajajamaa] • Suuratu Az-Zumar 39:56-58

Addunyaa keessatti wanta nama qunnamu irraa erga akeekachisee booda aayaata (keeyyatoota) tanniin keessatti wanta Aakhiratti nama qunnamu irraa akeekachiisa. Namni gaflaa keessatti taree yoo Gooftaa isaa dagatee fi QurTMaana Isarraa buTMee hordofuu didee, Guyyaa Murtii akkana jedha:

• **Gama Rabbiitiin wanta hanqiseef yaa gaabbi kiyya! Dhugumatti, ani warra qishnan irraa ture.**•

Asitti **Gama Rabbiitiin** jechuun haqa Rabbii fi shariTMaa Isaa.[5]

Kana booda ibsi aayah: Guyyaa Murtii nafseen takka gaabbuun ÆAddunyaa keessatti wanta **Rabbiin itti ajaje hojjachuu dhiisuu kootiif, Isaaf ajajamuu fi haqa Isaa keessatti waan hanqiseef** yaa gaabbii koo! Addunyaa keessatti ajaja Rabbii, Kitaaba Isaa, Ergamaa Isaatii fi namoota Isatti amananiitti qoosaa fi baacaa ture.Æ• akka hin jenneef Gooftaa keessaniif ajajamaa, gara Isaatti deebiÆ™aa.[\[6\]](#)

Namni kuni wanta Rabbiin subhaanahu itti ajaje hojjachuu dhiisuu qofa irratti hin dhaabbanne. Kana irra, Ergamaatti, QurÆ™aanaa fi warroota amananiitti baacaa fi qoosaa ture. Oduu duÆ™aan booda kaafamutti ni qoosa. As keessa namoota Rabbii oltaÆ™aaf ajajamuu didanii fi shariÆ™aa Isaatti qoosaniif akeekachiisa cimaatu jira. Guyyaa Qiyaamaa gocha isaanii kanaaf garmalee gaabbu.

Yookiin ÆOsoo Rabbiin na qajeelchee, silaa muttaqoota irraa nan taÆ™aa tureÆ• [akka hin] jenneef. Yookiin yommuu adabbii argitu, ÆOsoo carraa [gara addunyaatti deebiÆ™uu] tokko qabaadhee toltuu hojjattoota keessaa taÆ™ee maal qabaa!Æ• [akka hin] jenneef [gara Gooftaa keessanii deebiÆ™aa, Isaaf ajajamaa].

Yaa namoota! Guyyaa Qiyaamaa nafseen: ÆAjaja Rabbii keessatti wanta dhiiseef yaa gaabbii koo!Æ• Ammas nafseen biraas, ÆOsoo Rabbiin haqatti na qajeelchee, silaa Isaaf ajajamuu fi jaalala Isaa barbaaduun namoota Isa sodaatan (muttaqoota) keessaa nan taÆ™aa ture.Æ• Yookiin tan biraa yommuu adabbii Rabbii argitu, ÆOsoo carraan addunyaatti deebiÆ™uu naaf jiraatee warroota toltuu hojjatan keessaa taÆ™ee maal qabaa!Æ• akka hin jenneef gara Gooftaa keessanii deebiÆ™aa, Isaaf ajajamaa.[\[7\]](#)

Nafseen tuni wanta feete jechuun haa gaabbitu, dhumarratti deebii akkanaatu ishiif kennama:

﴿بَلَىٰ قَدْ جَاءَٰكَ ءَايَاتِي فكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِينَ﴾

ÆLakki! Dhugumatti Aayaanni Kiyaa sitti dhufanii jiru. Garuu ati isaan kijibsiifte, of tuulte, kaafiroota irraas taate.Æ• Suuratu Az-Zumar 39:59

Kana jechuun: dubbiin akka ati jettuu miti. Keeyyattoonni fi mallatooleen ifaa Kiyaa haqa agarsiisan sitti dhufanii jiru. Garuu ati ni kijibsiifte, isaan fudhachuu fi hordofuu irraa of tuulte. Rabbii fi Ergamtoota Isaatti warra kafaran keessaa taate.[\[8\]](#)

Asitti kijibsiisuu fi of tuuluu jidduu garaagarummaa maaltu jiraa? Deebiin isaa akkana: Jalqaba kijibsiisuu jechuun wanta tokko soba akka taÆ™etti ilaaluudha. Of tuuluu jechuun immoo ÆAni guddaa fi kabajamaadhaÆ• ofiin jechuun haqa fudhachuu ykn itti buluu diduudha. Kanaafu kijibsiisuun odeefannoon wal qabata. Of tuulun immoo murtiiwwan ajajaa fi dhoowwutiin wal qabata.

Namni Guyyaa Qiyaamaa gaabbi cimaa gaabbuu fi hawwii sobaa hawwu kuni, odeefannoo Ergamtoonni itti beeksisan ykn kitaaba Rabbii keessatti dhufe ni kijibsiisa. Fkn, duÆ™aan booda kaafamu ni kijibsiisa. ÆDuÆ™aan booda kaafamanii qoratamuun ni jiraÆ• yommuu isaan jedhamu, Æekuni sobaÆ• jechuun yaada. Ammas, wanta Rabbiin itti ajaje hojjachuu fi wanta Inni dhoowwe dhiisu irraa of tuula. Fkn, salaata salaatu irraa of tuula. Ajajoota biroottis buluu irraa of tuula.

Kanaafu, sababa odeefannoo dhugaa Rabbiin irraa dhufe kijibsiisee fi ajajoota Isaatti buluu irraa of tuulef kaafirota keessaa taâ€™e.[\[9\]](#)

Guduunfaa

Jireenyi addunyaa iddoo qormaataa waan taateef namoota hundaafu yeroon qormaata isaanii murtaaâ€™adha. Kana keessatti namoonni bakka lamatti qoodamu:

1ffaa-Namoota addunyaan tuni iddoo qormaata taâ€™uu hin beeknedha. Wanti gaarii fi badaan isaan qunnamu wanta baratame waan taâ€™ef homattu hin lakkaaâ€™an. Gooftaa isaanitiif hin ajajaman. Yaanni isaanii guutuun addunyaa tana qofa. Namoota akkanaa: **Adabbiin isinitti dhufuun dura gara Gooftaa keessanii deebiâ€™aa, Isaafis harka kennaa (ajajamaa)**. Osoo isin gara Rabbi hin deebiâ€™inii fi Isaaf hin ajajamiin adabbiin yoo isinitti dhufee, gargaarsa hin argattanâ€™ jechuun affeerun wanta maluudha.

2ffaa-Namoota addunyaan iddoo qormaata akka taate beekun wanta isaan irraa barbaadamu hojjataniidha. Yeroon qormaata namaa, takkaa duâ€™aan takkaa immoo adabbiin tasa dhufuun akka xumuramu waan beekaniif, yeroo hundaa of eeggannoo godhu. Of eeggannoon kunis: wanta Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa itti ajaje hojjachuu fi wanta Inni dhoowwe dhiisudha. Kuni warra milkaaâ€™udha.

Kitaabban wabii:

[\[1\]](#) Zaadul Masiir-1233, Tafsiiru Qurâ€™aanil kariim-Suuratu Zumar-fuula 386-387 (Ibn Useymiin) [\[2\]](#) Tafsiiru Qurâ€™aanil kariim-Suuratu Zumar-fuula 387, Tafsiiru Xabarii-20/232[\[3\]](#) Tafsiiru Saâ€™dii-fuula 479[\[4\]](#) Tafsiiru Muyassar-464, Tafsiiru Xabarii-20/232[\[5\]](#) Tafsiiru Qurâ€™aanil kariim-Suuratu Zumar-fuula 399[\[6\]](#) Tafsiiru Muyassar-464[\[7\]](#) Tafsiiru Xabarii-20/235-236[\[8\]](#) Tafsiiru Muyassar-465[\[9\]](#) Tafsiiru Qurâ€™aanil kariim-Suuratu Zumar-fuula 416

Date Created

March 11, 2020

Author

admin